

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
TONIO MALLIA**

Seduta tal-31 ta' Ottubru, 2008

Citazzjoni Numru. 932/1988/1

**Joseph Said bhala Managing Director, ghan-nom u in
rappresentanza tas-Socjeta' "Intercontinental
Services Limited" u b`digriet tal-Qorti tat-30 ta` April,
2004 giet awtorizzata korrezzjoni fl-okkju tal-kawza u
l-isem "International Services Limited" irid isir "First
Gemini plc"**

vs

**Alfred Grima, Charles Grima, Victor Licari, Avukat
Dottor A. Mercieca LL.D., u l-Professor Joseph A.
Micallef LL.D. u b`att prezentat fis-6 ta' Frar 2001 l-
Avukati Anton u Peter ahwa Micallef assumew l-atti
minflok il-Professor Joseph Micallef li miet waqt il-
mori tal-kawza, u b`digriet tal-Qorti tas-7 ta' Lulju,
2003 gew trasfuzi l-atti f`isem Marguerite Mercieca u
Anna Mercieca minflok il-mejjet Dr. Victor Mercieca u
b`digriet tal-14 ta` Mejju, 2007, l-atti tal-kawza gew
trasfuzi f`isem Angelo Grima u ohtu Alessandra**

**Spiteri bhala werrieta ta' missierhom il-konvenut
Alfred Grima**

Il-Qorti;

Rat ic-citazzjoni pprezentata mill-atturi fit-13 ta' Settembru, 1988, li fiha wara li ppremettew:

1. Illi fil-perjodu bejn il-31 ta' Lulju, 1984 u t-30 ta' Lulju, 1985, il-konvenut Alfred Grima kien ic-Chairman tas-socjeta' attrici u l-konvenuti l-ohra kienu diretturi tas-socjeta' attrici;
2. Illi jirrizulta minn dokumenti ufficjali li tul l-imsemmi perjodu, u senjatament fil-25 ta' Gunju, 1985, il-konvenut Alfred Grima bhala firmatarju tal-kumpanija attrici u ghan-nom tal-istess ffirma l-kuntratt li bih ittrasferixxa lil Dielja Co. Ltd zewg imhazen f'Coal Whard, Marsa, versu l-prezz komplessiv ta' LM45,000;
3. Illi tali prezz ta' Lm45,000 thallas minn Dielja Co. Ltd. fl-intier tieghu;
4. Illi mill-kobta tas-socjeta' attrici jirrizulta li mir-rikavat tal-imsemmi bejgh l-ammont ta' LM1,575 gie "*netted off*" *tramite "disposal of fixed assets"*, bla ebda dettalji jew spjegazzjoni relattiva kwalsiasi;
5. Illi l-Bord tad-diretturi attwali tas-socjeta' attrici, elett fil-kariga fit-30 ta' Lulju, 1986, u sussegwentement konfermat fl-istess kariga, ripetutament talab lill-konvenut Alfred Grima sabiex jaghti spjegazzjoni dettaljata dwar il-mod kif huwa iddispona mill-imsemmi ammont ta' LM1,575 stante li, kif premess, ma tezisti ebda spjegazzjoni gustifikata ta' tali somma fil-kotba u kontijiet tas-socjeta' attrici;
6. Illi inoltre fid-29 ta' Settembru, 1986 il-konvenut Alfred Grima gie interpellat permezz ta' protest gudizzjarju sabiex "*inter alia*" jipproduci prova

dokumentarja sodisfacenti dwar il-mod kif huwa ddispona mill-imsemmi ammont ta' LM1,575 a beneficcju tas-socjeta' attrici;

7. Illi pero' b'kontro-protest prezentat fid-9 ta' Ottubru, 1986, il-konvenut Alfred Grima filwaqt li qabel li z-zewg imhazen imsemmija f'dak il-Protest inbieghu ghas-somma ta' LM45,000 u li ttiehdet is-somma ta' LM1,575, naqas milli jaghti spjegazzjoni gustifikattiva tal-operat tieghu anzi ddikjara testwalment li m'ghandux ghalfejn jaghti ebda dettalji tal-operat tieghu ghaliex kull m'ghamel kien gie qabel approvat mill-membri l-ohra tal-Bord ta' dak iz-zmien – affarijiet li huma legalment insostenibbli u fattwalment mhux pruvati u huma kontestati;

8. Illi fid-19 ta' Gunju, 1987, l-istanti baghtu ittra ufficjali lill-konvenuti kollha biex jaghtu kont tal-operat taghhom dwar l-LM1,575 fuq indikati u r-risposta li nghataw huma dawk annessi (Dok. VL, AG, CG, VM) izda avvolja ntqal mill-konvenut li thallsu fl-interess tas-socjeta' attrici hadd izda ma ta l-ebda dokument gustifikattiv jew spjegattiv u l-ebda dettall li jaghti xi spjegazzjoni dwar dan is-suppost pagament ta' LM1,575 sar lil xi terz, u subordinatament, jekk sar, li dan il-pagament sar fl-interess tal-kumpanija attrici u/jew li kien lecitu u li jidhol fl-awtorita' tal-kumpanija jew tal-Bord tad-Diretturi taghha; u peress li minn dokumentazzjoni relattiva u mill-istess ammissjoni tal-konvenut Alfred Grima ma jirrizulta li kien hemm ebda sensal jew li sar xi pagament ta' ebda kummissjoni; u peress illi l-konvenuti kollha li kellhom x'jaqsmu ma' din il-kwistjoni bhala diretturi, segretarju u/jew firmatarji ta' dokumenti bankarji f'isem il-kumpanija istanti huma solidalment obbligati lejn l-istanti biex jaghtu kont tal-operat taghhom u li jhallsu lill-istanti anke jekk hemm bzonn il-linea tad-danni, l-imsemmija LM1,575 li kienu flus tal-kumpanija istanti u li baqghet nieqsa minnhom; u peress li l-konvenuti kollha fil-kariga u mansjonijiet li kellhom fil-kumpanija attrici kienu obbligati lij agixxu bid-diligenza u attenzjoni kollha u fil-limiti tal-legalita' u awtorita' tal-kumpanija u fil-fatt naqsu milli jaqdu dawn id-doveri taghhom lejn il-kumpanija skond il-ligi,

minhabba frodi u/jew negligenza u/jew kolpa skond il-ligi, kif jirrizulta waqt it-trattazzjoni tal-kawza;

9. Illi bhala fatt l-imsemmi ammont LM1,575 ittiehed mill-fondi tas-socjeta' attrici u gahlhekk fic-cirkostanzi bl-ghemil jew nuqqas tal-konvenut s-socjeta' attrici soffriet danni konsistenti fil-mankat inkass tas-somma ta' LM1,575 u fit-telf tal-imghax relattiv;

10. Illi l-konvenuti huma responsabbli ghad-danni hekk sofferti mis-socjeta' attrici u dana in solidum bejniethom;

Ghalhekk l-atturi talbu lil din il-Qorti sabiex:

1. Jigi dikjarat u deciz minn din il-Qorti illi l-konvenuti kollha, jew min minnhom huma responsabbli, anke jekk hemm bzonn in linea ta' danni, lejn l-istanti nomine minhabba l-ghemil jew nuqqas taghhom bazat fuq frodi u/jew negligenza u/jew kolpa fl-esekuzzjoni tad-doveri taghhom lejn il-kumpanija attrici ghas-somma ta' LM1,575 li kienet parti mill-prezz tal-bejgh ta' zewg imhazen f'Coal Wharf, Marsa, liema somma ta' LM1,575 ittiehdet mill-fondi tas-socjeta' attrici minghajr raguni valida u/jew spjegazzjoni gustifikata;

2. Din il-Qorti tikkundanna lill-konvenuti, jew min minnhom, solidalment bejniethom, ihallsu lill-istanti nomine s-somma fuq indikata ta' LM1,575 bl-interessi tat-8% fis-sena mid-9 ta' Settembru, 1985, data meta ittiehdet mill-fondi tas-socjeta' attrici l-imsemmija somma, sad-data tal-pagament effettiv lill-istanti nomine – dana wkoll ghar-ragunijiet premissi;

Bl-ispejjez komprizi dawk tal-Protest Gudizzjarju tad-29 ta' Settembru, 1986 u dawk tal-ittra ufficjali tad-19 ta' Gunju, 1987 kontra l-konvenuti li ghandhom jibqghu ngunti biex jidhru personalment ghas-subizzjoni.

Rat in-Nota tal-Eccezzjonijiet tal-konvenut Charles Grima li biha ecepixxa:

Kopja Informali ta' Sentenza

1. Illi t-talbiet attrici in kwantu diretti kontra l-eccipjent huma nfondati fil-fatt u fid-dritt billi meta ttiehdet id-decizjoni koncernanti l-bejgh tal-fond in kwistjoni u l-persuni koncernati inghataw il-fakolta biex jikkonkludu n-negozju bil-prezz u taht dawk il-kundizzjonijiet stabbiliti, u cioe' fil-laqgħa tal-Bord tad-Diretturi tat-13 ta' Frar, 1995, l-eccipjent ma kienx direttur tas-socjeta' attrici;
2. Illi għalhekk it-talbiet attrici għandhom jigu michuda in kwantu diretti kontra l-eccipjent;
3. Salvi eccezzjonijiet ohra.

Rat in-Nota tal-Eccezzjonijiet tal-konvenut Alfred Grima li biha eccepixxa:

1. Illi d-domandi attrici, in kwantu huma diretti kontra l-esponenti, għandhom jigu rigettati bl-ispejjez stante illi dak kollu li sar rigward it-transazzjoni kummercjali, sar bl-approvazzjoni tal-Bord tad-Diretturi u sakemm ma jigix pruvat, mhux biss allegat, frodi da parte tad-diretturi, ebda Bord gdid ma jista' jerga' jissindika l-operat tal-Bord ta' qablu. L-operat tal-Bord tal-Diretturi kien diligenti, huma agixxew bl-attenzjoni kollha u fil-limiti tal-legalita' u awtorita' tal-kumpanija u ma naqqisux milli jaqdu dawk id-doveri tagħhom lejn il-kumpanija skond il-ligi;
2. Bla pregudizzju għall-premess, mhux minnu illi l-ammont ta' LM1,575, ittiehed mill-fondi tal-kumpanija u din, b'rizultat, sofriet danni konsistenti fit-telf tal-istess somma u l-imghax relattiv. Din is-somma thallset fl-interess tas-socjeta', kif dehrilha li kien opportun li jsir f'dak il-mument, l-esponenti u kif kien awtorizzat kwindi għalhekk is-socjeta' ma sofrietx danni;
3. Salvi eccezzjonijiet ohra.

Rat in-Nota tal-Eccezzjonijiet tal-konvenut Professur Dottor Joseph A. Micallef li biha eccepixxa:

Kopja Informali ta' Sentenza

1. Illi preliminarjament din l-azzjoni qeghda tigi ezercitata ghan-nom tas-socjeta' mill-Managing Director u mhux mill-Bord li l-mensjonijiet tieghu huma affini ghal *management* u amministrazzjoni, u b'hekk m'ghandux *locus standi* ghall-azzjoni ta' responsabbilita' derivanti minn obligazzjoni debitament konkjuza mill-Bord tad-diretturi;
2. Illi obligazzjoni approvati mill-Bord tad-Diretturi tista' tigi biss kontestata minn Bord tad-Diretturi iehor biss fuq agir ta' frodi. In difett li ma jagixxi hekk il-Bord il-kawza ghandha tigi intavolata minn azzjonista tas-socjeta' fl-interess tal-*minority shareholders* u tal-kumpanija;
3. Fil-meritu, illi m'hemm ebda agir ta' frodi jew negligenza jew kolpa fl-esekuzzjoni tad-danni tal-Bord tad-Diretturi li approvaw il-bejgh ta' l-imhazen ta' Coal Wharf Marsa bil-prezz ta' mhux anqas minn erbghin elf Lira Maltin (Lm40,000) taht il-kondizzjonijiet li dehrlu c-Chairman;
4. Illi s-somma reklamata bhala danni mill-attur minhabba frodi hija mhallsa bhala senserija jew kummissjoni mill-Managing Director fl-esekuzzjoni tal-kuntratt ta' bejgh u din id-decizjoni fil-konfront tas-socjeta' mhux sindakabbli minn din il-Qorti hlief f'kaz ta' frodi li ma tezistix f'dan il-kaz;
5. Illi l-Bord tad-Diretturi ta' Intercontinental Services Limited kien awtorizza lic-Chairman bhala Managing Director biex jikkonkludi t-transazzjoni taht il-kondizzjonijiet xierqa lilu;
6. Illi jekk il-Bord tad-Diretturi deherlu li c-Chairman precedenti waqt li kien qieghed jagixxi ta' Managing Director ma hallasx dik is-somma ta' elf, hames mija u hamsa u sebghin lira Maltija (Lm1,575) fis-servizzi ta' senserija jew kummissjoni li terzi persuni kien imissu ghamillu azzjoni differenti lilu talli ma raddx lill-kumpanija dak li huwa rcieva ghaliha, u bla ebda mod ma jiffa' ombri

Kopja Informali ta' Sentenza

koroh u frawdolenti fuq l-ghemil ta' l-eccipjenti biex joskurawh;

7. Salvi eccezzjonijiet ulterjuri u salv u integru kull azzjoni ghad-danni spettanti lilu fuq l-allegat agir tieghu.

Rat in-Nota tal-Eccezzjonijiet tal-konvenut Dottor Victor Mercieca li biha eccepixxa:

1. Illi l-eccipjent ma ghamel ebda att frawdolenti jew negligent fl-esekuzzjoni tad-dmirijiet tas-socjeta' attrici li setgha kkaguna d-danni pretizi mill-attur nomine;

2. Illi l-pretensjonijiet u allegazzjonijiet tal-attur nomine fil-konfront tal-eccipjent huma kompletament infondati legalment peress li huwa la awtorizza u lanqas kien infurmat dwar in-natura u inkass tas-somma ta' LM1,575 reklamata mis-socjeta' attrici;

3. Ghaldaqstant, it-talbiet attrici fil-konfront tal-eccipjent ghandhom jigu michuda bl-ispejjez;

4. Salv eccezzjonijiet ulterjuri.

Rat in-Nota tal-Eccezzjonijiet tal-konvenut Victor Licari li biha eccepixxa:

1. Illi d-domandi attrici kif dedotti kontra tieghu huma nfondati kemm fil-fatt u fid-dritt u ghalhekk ghandhom jigu michuda bl-ispejjez;

2. Illi meta saret it-transazzjoni tal-immobbli msemmija fic-citazzjoni l-Bord tad-Diretturi kien iffissa limitu sa kemm il-persuni inkarigat bil-bejgh, jigifieri Alfred Grima u Henry Micallef kellhom jasslu u gew awtorizzati jbieghu bis-somma ta' hamsa u erbghin elf lira (LM45,000), il-prezz li nfatti gew mibjugha l-immobbli in kwistjoni;

3. Illi la f'din l-okkazzjoni u lanqas f'laqghat li saru wara li giet konkluza t-trattazzjoni ma gie msemmi li thallset jew kellha tithallas senserija jew xi rigal iehor. Infatti meta certu Grech kiteb ghas-senserija Alfred Grima informa lill-membri tal-Bord li hadd ma kellu dritt ghal senserija;

4. Illi ghalhekk l-uniku persuna li jaf f'hiex intefqet din is-somma hu Alfred Grima li ammetta mac-Chairman tal-Bord prezenti li kien hadhom hu u ma ta ebda sodisfazzjoni fejn marru.

Rat li din il-kawza imxiet kontestwalment mal-kawza fl-ismijiet "Joseph A. Gasan et noe vs Alfred Grima et", citazzjoni numru 375/87, b`mod li l-provi li ngabru f`kawza wahda jitqiesu applikabbli ghall-ohra;

Rat li ghal diversi snin, is-smiegh tal-provi f`din il-kawza u f`dik konnessa kien gie sospiz minhabba l-pendenza ta`procedura kriminali kontra uhud mill-konvenuti in konnessjoni mal-meritu tal-kawzi;

Rat bi qbil mad-difensuri tal-partijiet, it-traskrizzjoni tax-xhieda mismugha fil-procedura kriminali ghandhom jitqiesu ukoll bhala prova ghall-fini ta` din il-kawza u dik konnessa maghha;

Rat is-sentenza moghtija mill-Onorabbli Qorti tal-Appell Kriminali fis-17 ta` Gunju, 1998, li kkonfermat il-liberazzjoni minn kull htija fil-konfront ta`l-konvenuti Alfred Grima u Henry Micallef li kienet tat il-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti ta` Gudikatura Kriminali fis-17 ta` Frar, 1997;

Rat in-nota tal-eccezzjonijiet ulterjuri tal-konenuti l-Avukati Anton u Peter ahwa Micallef (li ssubentraw fil-kawza flokk missierhom il-konvenut Professur Dottor Joseph A. Micallef li miet fil-mori tal-kawza) li in forza taghha eccepew illi:

1. Filwaqt li jtenu u jsostnu l-eccezzjonijiet gia eccepiti mill-konvenut, illum mejjet, l-Avukat Professur Joseph

Kopja Informali ta' Sentenza

Micallef, l-ligi applikabbli dwar il-mertu ta` din il-kawza hija l-Ordinanza dwar Socjetajiet Kummercjali (Kap. 168) u mhux l-Att Nru XXV 1995 dwar il-kumpanniji.

2. Stante li l-eccipjenti qatt ma kienu diretturi jew ufficcjali tas-socjeta`/socjetajiet attrici, it-talbiet numru wahda mhumiex soretti mil-ligi fil-konfront ta` l-eccipjenti.

3. Salvi eccezzjonijiet ulterjuri.

Rat is-sentenza preliminari moghtija minn din il-Qorti fit-12 ta` Dicembru, 2002, li in forza taghha laqghet l-ewwel eccezzjoni ulterjuri tal-konvenuti Avukati Anton u Peter ahwa Micallef, fis-sens li iddecidiet li l-ligi applikabbli ghall-meritu ta` din il-kawza hija l-Ordinanza dwar Socjetajiet Kummercjali (Kap. 168) u ddiferiet il-kawza ghall-kontinwazzjoni;

Rat is-sentenza ohra preliminari ta` din il-Qorti tad-9 ta` Ottubru, 2003, li in forza taghha cahdet l-ewwel eccezzjoni tal-konvenut il-Professor Dottor Joseph A. Micallef, bl-ispejjez kontra tieghu;

Rat l-atti kollha u d-dokumenti esebiti kemm f` din il-kawza kif ukoll ta` dik konnessa maghha citazzjoni numru 375/87;

Semghet il-provi li ressqu l-partijiet;

Semghet lid-difensuri tal-partijiet;

Rat in-noti tal-osservazzjonijiet ipprezentati minn uhud mill-partijiet;

Rat li l-kawza giet differita ghal-lum ghas-sentenza;

Ikkunsidrat;

Illi din il-kawza iddur fuq l-agir tal-konvenuti li fl-epoka in kwistjoni kienu jikkomponu l-Bord tad-Diretturi tas-socjeta` attrici. Is-socjeta` attrici tallega li wara l-bejgh ta` zewg imhazen li kellha f` Coal Wharf, Marsa, lis-socjeta` Dielja

Co. Ltd, versu l-prezz ta` Lm45,000, parti mir-rikavat, precisament is-somma ta` Lm1,575, giet *“netted off”*, fis-sens li, wara li giet registrata fil-kotba tal-kumpanija, fuq l-awtorita` ta` Chairman tal-Bord tad-Diretturi ta` dak iz-zmien, il-konvenut Alfred Grima, din is-somma inharget mill-kumpanija b`cheque pagabbli *“cash”* u registrata bhala *“disposal of fixed assets”*, bla ebda dettalji jew spjegazzjoni relattiva.

Ic-cirkustanzi tal-bejgh meritu ta` din il-kawza jixbhu lic-cirkustanzi tal-bejgh meritu tal-kawza l-ohra konnessa, dik b`citazzjoni numru 375/87, u dan peress li fiz-zewg kazi gie allegat mill-konvenuti li s-somma reklamata f`kull kaz thallset bhala kummissjoni lill-intermedjarju injot li kien b`xi mod involut biex seta` jigi konkluz il-bejgh bil-prezz indikat.

Fil-kaz ta` din il-kawza, ma jirrizultawx provi voluminuzi u indikativi bhala ma kien jirrizulta fil-kaz tal-bejgh tal-ishma lis-socjeta` Middlesea Insurance, li kien il-meritu tal-kawza l-ohra, izda anke hawn din il-Qorti taccetta t-tezi ta` uhud mill-konvenuti, li l-hlas fil-fatt sar lit-terz intermedjarju. Fil-fatt, mid-deposizzjoni li kien ta` l-Professor Dottor Joseph Micallef fil-proceduri kriminali, jirrizulta li fil-waqt li kien hemm qbil li ebda senserija ma kienet dovuta lis-socjeta` B.I.L Stores li resqet reklam f`dan is-sens, kien issemmiet il-possibilita` li tithallas senserija *“il xi hadd iehor”*, u din il-materja thalliet f`idejn ic-Chairman, is-Sur Alfred Grima. Ic-cirkostanzi tal-hlas bhala kummissjoni giet ikkonfermata wkoll mis-Sur Carmelo Mizzi, awditur tas-socjeta` attrici.

Kif intqal, pero`, minn din il-Qorti fil-kawza l-ohra konnessa, dan ma jfissirx li kull ma sar kien gust u fl-interess tal-kumpanija. Ghall-istess ragunijiet li gew indikati fil-kawza l-ohra (li ghalihom din il-Qorti taghmel ampia riferenza ghall-fini ta` din is-sentenza), issib li l-konvenuti, bhala membri tal-Bord tad-Diretturi tas-socjeta` attrici, li approvaw jew *“ghalqu ghajnejhom”* ghal dak li kien gara, ma urewx dik il-kura u abilita` mistennija minnhom.

Kopja Informali ta' Sentenza

Hawn ukoll, għall-istess ragunijiet li gew indikati fil-kawza l-oħra (li għalihom hawn ukoll din il-Qorti tagħmel ampia riferenza għall-fini ta` din is-sentenza), issib li ma tistax izomm lid-diretturi responsabbli għad-danni, u dan peress li l-agir tagħhom gie *“ratifikat”* mill-kumpanija fis-sens indikat fis-sentenza tal-kawza l-oħra konnessa li wkoll inghatat illum.

Għaldaqstant, għar-ragunijiet premeffi, tiddisponi mill-kawza billi tilqa` l-ewwel talba fis-sens biss li tiddikjara li l-konvenuti agixxew b`kolpa fl-esekuzzjoni tad-doveri tagħhom lejn il-kumpanija attrici, izda tichad it-tieni talba stante ratifika ta` dan l-agir mill-istess kumpanija.

L-ispejjez kollha tal-kawza jithallsu kwantu għal terz (1/3) mis-socjeta` attrici, u zewg terzi (2/3) mill-konvenuti kollha in solidum.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----